

# Sünnet'e Ehil Ol

Nureddin Yıldız'ın 12.12.2021 tarihli (419.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Değerli kardeşlerim,

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Allah tarafından peygamber olarak gönderildiği günden beri ona verilen ve bütün insanlığa ulaştırılması istenen dinin adı İslam'dır. İslam dinine giren de Müslüman'dır. Başkaca adımız, soyadımız, künyemiz yoktur ve Allah'ın izni, lütfu, keremiyle Rabbimize böyle kavuşmayı umarız.

Resûlullah, getirdiği dini insanlara eksiksiz veya fazlalıksız tebliğ edip emaneti yerine getirdikten sonra Rabbine döndü. Ondan sonra geçen asırlar boyunca, Müslümanlığın etrafında dolaşan ama esasen Medine'deki Müslümanlık olmayan ilavelerin -maalesef- İslam'a yamandığı oldu. İslam, Resûlullah aleyhisselama indirilen Kur'an'ın dinidir ve o Kur'an da Resûlullah ile ashabının anladığı gibidir. İslam olmayan dış güçlerin müdahaleleri ile içerideki çürümeler ki bu İslam'ın içine girmiş ama onu özümseme problemi yaşayan kitleler tarafından oluşturulmuştur, her ne şekilde meydana çıkarsa çıksınlar, İslam'ın aslına bağlı olanlar ve dışarıdan etkilenmeler neticesinde farklı yola girenler olarak iki kitleden söz edilmesine sebebiyet verdi.

Tarih boyunca Resûlullah ve ashabının çizgisinde kalanlara *ehl-i sünnet* denmiştir. Yunan felsefesinden, Hint ekollerinden etkilenenler, bir sebeple çürümeden dolayı ekol oluşturanlar, modern dönemdeki akımların tesirinde kalarak yeni bir yol açanlar bir tarafta; hâlâ Allah'ın peygamberi ve onun ashabının çizgisini esas kabul edenler bir tarafa olmak üzere iki kulvar vardır. ***Ehl-i sünnet ve'l-cemaat* adlı bir ekol vardır, bir de bunun dışında kalan yan kollar. Bu yan kolların bir kısmı tamamen İslam caddesini terk etmiş ve kendilerini hâlâ Müslüman zannetmektedirler. Bazısı şurasından burasından İslam'a yamıyor olabilirse de kıyamet günü Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemle havz-ı kevser başında buluşma gayesi ve iddiası olanların mezhebi, ekolü, anlayışı, idraki, diploması, icazeti sadece ehl-i sünnet ve'l-cemaat olmaktadır.**

Ne demektir ehl-i sünnet ve'l-cemaat olmak? Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile ashabının düşündüğü gibi düşünmektir. Bunun geldiği anlam da Kur'an ve sünneti iman konularında asla tartışılmaz kaynak kabul etmektir. Kur'an'da ve Resûlullah'ın sünnetinde tartışılacak herhangi bir şey asla yoktur. Zira Kur'an'ımız ve hadis-i şerifler tartışmak için değil, iman etmek için vardır. Onu önemli/önemsiz, birincil/ikincil gibi ayırma ve sıralama hakkımızın olmadığını kabul etmek ehl-i sünnet olmaktadır. Bunu başarabilen kullar bu sığara layıktırlar. İmam-ı Azam Ebû Hanife, Ahmed bin Hanbel ve üzerinden din yaşadığımız ekol sahibi isimlerin yolunun adı ehl-i sünnet ve'l-cemaattir. Bu kimseler din konularında sözcülemi Yunan felsefesinden ya da Avrupa'nın din veya din dışı akımlarından bir kelime dahi etkilenmemişlerdir.

Kıyamet gününde Resûlullah Efendimiz'le buluşma emeli taşıyan, onun şefaatine ermeyi dileyen, Ömer radiyallahu anh neredeyse orada olmayı ümit eden ve bu heyecanla yaşayan her Müslüman muhakkak ehl-i sünnet ve'l-cemaat ekolünden olmak zorundadır. Herkes kendini bu çatı etiketin altında tanımlayabilirse de buradaki tarif nettir: Kur'an'ı ve sünneti tartışılmaz, olduğu gibi kabul etmek. Müslüman olunur ve Kur'an ile sünnet blok hâlinde alınır. Ehl-i sünnet olmak budur. İddiayla, büyük konuşarak olunabilecek bir şey değildir. Kişi sünnete ehil olmaktadır, sünnet kişiye değil.

Sünnete ehil olmanın geldiği anlam şudur: Kişi düğün, ticaret, siyaset yaparken veya yerken, içerken, otururken, çocuk yetiştirirken, namaz kılarken ya da başka herhangi bir işte her noktayı Resûlullah'a göre ayarlar. Resûlullah da Allah'a göre ayarlı olduğundan neticede Allah'ın kulu olma hedefi böylece gerçekleşir. 'Ben şuyum' demenin bir iddia olarak kalmaması için olunduğu iddia edilen şey doğrultusunda eylemler yapılması gerekir ki zihnimizdeki düşünceler, damarlarımızda akan kan ve

ağzımızdan çıkan sözler o şeye ehil olduğunu ortaya koyabilsin. Resûlullah ile ashabi bize hiçbir zaman uymayacaktır ki onlar bizim ehl-i sünnet olmamızın manası hâline gelsin. Peygamber, peşinden gidilmek içindir. Ne çağın modern oluşu ne de felsefî akımların güçlenmesi Resûlullah'ın bizim peşimizden geleceği anlamını doğurmaz. Bütün Müslümanlar, kıyamet sabahına dek, iman ettikleri Resûlullah aleyhisselamin sünnetine ne kadar ehil oldukları veya olmadıklarıyla sınanacaklardır. Lafla, iddiayla, reklamlarla, sloganla değil imanla, eylemle, neyi gösterip yaptığımızla sünnete ehil olunur.

Ehl-i sünnet olmak bir ülkede doğup o ülkenin vatandaşı olmak gibi bir şey değildir. Ehl-i sünnet olmayan, ehl-i sünnet gibi düşünmeyen biri cennete girmeyecek midir? Şurasını bilebiliriz ki bulunduğu noktadaki sapma oranınca cennetten uzaktır. Resûlullah ile ashabının çizgisinden biraz kenara kaymış kişinin cennete girebilmesi biraz risk taşır, çok kaymış kişiye çok risk altındadır. Hiç kimse için kıvrıkcık saçlı doğduğundan ötürü bunu kabullenmesi, İstanbullu olduğundan doğal biçimde belli bir peşin mesafe alınması gibi bir durum söz konusu değildir. Başka bir tabirle 'otomatik ehl-i sünnet olmak' yoktur, olamaz.

İman insanın zihninde, kalbinde, gözünde, kulağında var olur veya olmaz. Düğüne, cenazedeki âdet ve davranışlara yansıyan bidatler, yaptığımız işin çeşidi, faizle savaşıma azmi, harama direnç, arkadaş çevresi, ailemize yüklediğimiz anlam ve konum, mahalle camisini değerlendirme durumumuz, ramazan-ı şerifte tuttuğumuz orucun kıvamı ve daha pek çok şey üzerinden iman izlenebilir. Her gün üzerimize bir çeşit fitne ve kötülük salan küfre karşı kalbimizdeki imanın bizi Medine'ye ne kadar bağlı tuttuğu, Resûlullah'ın şeriatına tutunmayı ne denli arzuladığımız, imanları Resûlullah tarafından beğenilen Enes, Ammâr, Musab'a ne kadar benzemeye çalıştığımızdır ehl-i sünnet olmak.

**Cennete-cehenneme, ahiret gerçeklerine imanımız ne kadar Resûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kaynaklıdır veya dünyevî teoriler, insan düşüncesinden etkilenmiş felsefeler kaynaklıdır? İnsan kaynaklı düşüncelerin sonucu olarak iman etmek mi yoksa vahye bağlı olmak mı? Ehl-i sünnet olmanın belirleyici nirengisi buradadır. Söz konusu ayarlar üzerimizde ne oranda görülüyorsa o kadar ehl-i sünnet olduğumuzdan bahsedilebilir; aksi takdirde bu kimlik etiketi sadece bir iddia düzeyinde kalacaktır.**

Sünnete ehil olmak sadece Müslüman bir ülkede doğup büyümekle olacak iş değildir. Kişinin anne-babasının Müslüman oluşu da bu payeyi almakla alakası kurulacak bir detay değildir, kimsenin yiyip içtiğinin başkasının karnını doyurmadığı gibi. Ehl-i sünnet demek elinden, dilinden, gözünden, yürüyüp oturmasından sünnet tavırları yansıyan demektir. Bir grupta olmak elbette bu yürüyüşe yardımcı olma ve destek çıkma bakımından faydalı ve gereklidir ancak kuru bir üyelik gibi olmaması lazımdır bu aidiyetin. Vergini ödediğin, kanunlara aykırı da davranmadığın sürece vatandaş olmaya devam etmek gibi bir şey değildir ehl-i sünnet olmak. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem adına açmış bir çiçek, onun adına dikilmiş bir çınar gibi olması gerekir insanın ki ehl-i sünnet sayılabilsin. Yoksa Resûlullah Efendimiz, kitleleri etrafına toplamaya çalışan bir kalabalık uzmanı değildir; peşinden gitmek, yaşadığını yaşamak, iman ettiğine iman etmek için vardır o.

Sünnete ehil bir Müslüman'ın bir tarikatta bulunmasında hiçbir problem yoktur. Bir mezhebi de vardır, olması gereken zaten budur. Fakat onun zihninde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden başka masum (hata etmez) insan yoktur. Bu kaideye Ebû Hanife de dâhildir. Öncülerimiz put değildir ki onlara tapalım. Allah ve Resûlullah vardır, bir de hocamız, şeyhimiz, imamımız vardır. İnsanlar arasında hatasız olan sadece Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemdir. Günün birinde gerekirse "Bunu niye böyle yaptınız?" diyerek sebep soracağımız kişiler arasına herkes girebilir demektir bu. Sünnete ehil olmak budur. Aksi takdirde sünneti ve dini kullanarak bizi sömürenlere kapı aralamış oluruz -veya birilerini sömüren bir sömürgeci olmaya.

Resûlullah dışında masum kimse bulunmadığına iman ederken bu insanları elbette okuldan sınıf arkadaşımız gibi de göremeyiz; bu iki tavır arasında bir denge, ölçü, itidal vardır.

Sünnete ehil her Müslüman, bu ümmetin selef-i sâlihînini saygıyla anmalıdır. Masum hâle getirmeden akidemiz, ibadetimiz, ahlakımız, dünya ve ahiret işlerimizde -itidalli bir hayat yaşama hedefinde olduğumuzdan- Resûlullah aleyhisselamın değerli ve üstün gördüğü nesil olan ashab-ı kiramı, sonraki tâbiîn neslini ve talebelerini ümmetimizin ilk büyükleri ve saygıdeğer kimseler biliriz. Peki, bu bizim dinimiz açısından neyi değiştirir? Şurası var ki **şeytan, sözgelimi Ebû Bekir veya Ömer -radiyallahu anhümâ- efendilerimizi gözümüzde sıradanlaştırdığında, biz fark etmesek bile İslam artık sıradan bir düşünceye dönüşecektir. Zira bu isimler bizim dillerinden İslamiyet'i aldığımız kimselerdir; onların sıradanlaşması, basitleştirilmesi, pazarlamacı statüsüne düşürülmesi veya zıt kutupta putlaştırılması İslamiyet'i ve Kur'an'ı da aynı sıfatlarla yaralamak anlamına gelir.** Ebû Bekir ve Ömer başta olmak üzere o neslin Kur'an'a titizlikleri, Resûlullah'ı gördükleri konum örneğimiz olduğundaysa biz de Resûlullah'a öyle davranacağız demektir. O üç nesli ön tekere benzetmek gerekirse bizim arka teker olarak onları saygın tutmaya mecbur olduğumuz açıktır. Makul olan budur.

Biz kendimize ehl-i sünnet olmanın haricinde hiçbir ismi ve vasfı uygun bulmayız. "Necisin?" sorusuna verilecek cevabımız "Müslüman"dır. Müslümanlığın hangi kalitede olduğunu belirtmek içinse ehl-i sünnet ve'l-cemaat olduğumuzu söyleriz. Bu demektir ki anlayışımızda Allah, onun peygamberi ve ashab-ı kiram vardır. Bunların da Kur'an'ı ve hadisleri vardır. Bunun ötesinde vasıf aramayız ve zaten aramak da Allah haricinde bir 'kurtarıcı' aramak manasına gelir.

Gerçekten ehl-i sünnet bir mümin, kendi evinden başlamak ve gücü nispetinde olmak şartıyla, Allah'a davet yolunda olan insandır. Sadece cennete girebilmek için yaşayan, başkalarıyla ilgilenmeyen cimri idrak ve pısrık anlayış kesinlikle ehl-i sünnet anlayışı değildir. Sünnete ehil insan, ashabını dünyanın mamur bölgelerine yürüyerek gönderen Peygamber sallallahu aleyhi ve selleme intisap etmiştir. Resûlullah Efendimiz, "*Benden bir kelime de olsa başkalarına duyurun*" diyerek ümmetine ricacı olmuştur. Bilgisi ve gücü sınırında bir kelimeyi ailesine de başka insanlara da duyurmanın gayretini taşımalıdır.

Allah'ı, peygamberi ve Kur'an'ı kendine hayat eksenini alan kimseler olarak biz bir grubuz. Dışımızda kalanlar da başka bir gruptur. Bu ayrımı bilerek yaşamaya *velâ ve berâ akidesi* denir; 'biz ve onlar' anlayışı. Kimseyle savaş etmek, kavga çıkarmak arayışı anlamına gelmez bu. Sadece biz Allah, peygamber, Kur'an, sünnet deriz ve bunların dışında bir şey söyleyenlerden ayrıldığımızı beyan ederiz. Bizim onları boğmamız gerekmez, kendimizi onlara boğdurmamız gerektiği gibi. Onların anlayışıyla bizim anlayışımızın karmasından münafıklık ortaya çıkar.

Din konularında bu ayrımın tartışılması hiçbir zemin ve şartta mümkün değildir. Ehl-i sünnet olmak tartışarak dini yıpratmak değildir. "Sen ehl-i sünnet değilsin" kavgası, sünnete ehil olma mücadelesi değildir. Benim gayem kimin ne olup olmadığını tespit değildir, olamaz. Gayem yalnızca Rabbimin rızasına ermektir. Sorulursa doğruyu açıklamak ile kimin ne olduğunu araştırıp ifşa peşinde zaman tüketmek aynı işler değildir. Elinde not defteriyle savcı gibi milletin notunu verme uğraşı asla Müslümanca değildir -nerede ki ehl-i sünnetçe olabilsin. Kavganın anlamı yoktur, yaşamının ve örnek olmanın anlamı vardır. Tartışmak şeytanın işine gelir, Müslüman'ın ve Müslümanlığın değil. Zira tartışılan değer, ne kadar mukaddes tutuluyor olursa olsun yıpranır.

Bu düşüncemiz üzerinde devam ettiğimiz sürece Rabbimize, cennete, Resûlullah, ashabı ve Allah'ın salih kullarıyla buluşma umudumuz çok yüksektir. Elbette korkumuz vardır; yanlış yapmamızdan ötürü Rabbimizin azabına muhatap olmaktan endişeleniriz. Ancak bile bile yapılmış, yapıldıktan sonra ısrar edilmiş hatalarımız yoksa umudumuz canlı ve yüksektir. Bizden önceki örnek nesil ashab-ı kiram böyle bir umut ve korku dengesi kurduklarından cenneti kazanabilmişlerdi. Allah ve peygamberi onları bu sebeple önümüze örnek olarak çıkarmıştı.

Ehl-i sünnet olmak Kur'an okuyan kişi olmak demektir, tesettürlü olmak demektir, ashab-ı kirama dil uzattırmamaktır, Müslümanlar'ın toplum ve ümmet olarak yükselmesi için arzu duymak, bunun

uğrunda da mümkün oldukça Müslüman kitleye dâhil kimselerin ayıp, yanlış, günahlarının ortaya dökülmemesine gayret etmektir. Başta ailesinin, yakınlarının ve komşularının ayıpları olmak üzere hataları ne kadar gizlerse ümmet-i Muhammed'in o kadar prestijli, temiz, güzel görüneceğini bilmektir. Kişilerin, grupların hatalarını ifşa etmek ve listelemek, kirli çamaşırları dökmek maliyeti İslam'a ve Resûlullah'a ulaşacak bir etkiye sebep olacaktır. Müslüman öncelikle bunu bilir. Üstelik bir de düşünelim ki ayıp-hata bulup ilan etmeyi ashab-ı kiramdan birileri hakkında yapmayı marifet bilsin insan... fecaat! Allah muhafaza buyursun.

Ümmet-i Muhammed'in içinde âlim, zahid, mücahid kimseler olacağı gibi faize bulaşmış, alkol tüketme hatasını işlemiş birileri de bulunabilir. Çünkü meleklerden meydana gelmiş bir kitle değiliz biz, insanız. Dün evliyadan olanımız bugün eşkıyanın teki olabilir, tam tersinin yaşanabileceği gibi. Tıpkı dün sağlıklı olanın bugün hasta olabileceği gibi. Öyleyse ümmet olarak Resûlullah'ın etrafında bulunuşumuzu hayalci noktalardan ele almamalıyız. **Günahkârları sevmeyiz, onlarla oturup kalkmayız fakat kavgamız ve kinimiz günahadır, günahkâra değil. Savaşımız alkoldedir, faizledir; alkol-faiz tüketeni hatalı bir kardeşimiz mesabesinde görürüz. Mücadeleyi o kişiyle değil, düştüğü yanlışla yürütmemiz gerekir. Müslüman olması bizimle birlikteliğine yetmelidir; aramızda alkolün üretmesi gerektiği kadar mesafenin bulunması kardeşliğimizi engellemez.**

\*

Buraya kadar bahsettiğimiz standartlarda bir kimliği benimsemiş müminin hiçbir zaman dünyada çoğunluk denecek kitleyi oluşturacak sayıya ulaşmayacağı gerçeğini de bilmek gerekir. Altın hiçbir zaman toprak gibi bol olmaz. Ehl-i sünnet nesli, Resûlullah aleyhisselamın Medine'deki şeriatını ebediyete taşıyacak kitle, insan türünün çoğunluğunu meydana getirmez. Yüz milyon nüfusa sahip bir ülkede matematik öğretmenleri doksan milyon kişi değildir, bu az sayıda insanın yapabileceği bir iştir.

Ehl-i sünnet olmayı, yani dinin Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem çizgisinde şekillenmiş hâlinin sürdürmeleri olma görevini, ashab-ı kiram gibi garip kalmak ve kalabalıklar içinde yalnızlaşmak olarak zaten kabul etmişizdir. Bir gün seçim olacak ve sonucunda ehl-i sünnet kazanacak, böylece milyonlara hükmedecek bir kazanma hayalinin peşinde dolaşamayız. Belki beş kişi, beş aile, beş köy kalırız fakat kuvvetimiz Medine enerjisini Allah'ın yardımıyla kutuplara kadar taşıyacak büyüklükte olur.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem insanlara ilk kez "Ey insanlar! Allah beni size peygamber olarak gönderdi. Gelin, iman edin. Cennet var, cehennem var" dediği günden bu zamana dek İslamiyet vardır. Allah'ın izniyle de kıyamet gününe kadar var olacaktır. İslam'ın önü hiçbir zaman tıkanamaz, Müslüman'ın önü tıkanabilir. Müslüman şehid olabilir, İslamiyet şehid olmaz, o bakidir. Müslüman, İslam'ın yaşaması uğrunda şehid olup kanıyla toprağı sular ama İslam ağacına bir şey olmaz.

Bu arada şeytan da vardır tabii, şeytanımsı insanlar da... Zira o, Resûlullah aleyhisselam Efendimiz peygamberlik vazifesini üstlendiği andan çok öncesi itibarıyla görevinin başındaydı. Hâlâ medya, internet, çevre, sosyal baskı, borsa, banka veya çeşitli günahlar vesilesiyle görevini yürütmektedir.

Öyleyse dışarıdan üzerimize gelecek fitne dalgalarını bilerek yol almamızdır. Bu fitneler içeride bazı çürümelere yol açabilir, aramızdan bazılarının din 'yük'ünü kaldıramaması söz konusu olabilir. Nitekim Resûlullah'ın devrinde de bu yaşanmıştır.

Fakat bir nesil daima o ilk günün heyecanını, adeta Cebrâil bugün Kur'an getiriyormuşçasına taze hislerle taşımaya devam edecektir. İşte o nesle, sünnete ehil ve uyumlu bir hayat yaşayan kimseler manasında ehl-i sünnet diyoruz. Bu, Allah'ın ve peygamberinin direkt kurtuluş vaat ettiği nesildir. Hepimiz bu zümreden olmak için mücadele etmeli ve unutmamalıyız: İblis hiç kimseye kör göze parmak kabilinden "Kâfir ol" diye telkinde bulunmaz. Kişiyi aşamalı biçimde saptırmanın daha akıllıca ve kalıcı olduğunu bildiğinden öncelikle sünnet dairesinin dışına taşınmasını isteyecektir. Bu tavra

hafif bir ayak kaymasıyla karşılık bulduğunda artık onu kayalıkların dibine kadar yuvarlamak hedefi için işi kolaylaşmıştır.

Bu ince ayarlarla bakıldığında tereddütsüz söyleyebiliriz ki ehl-i sünnet, bir mezhebin adı olmaktan ziyade Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin dini olan İslam'ın adıdır, Allah'ın izniyle.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

*Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.*